

Европейски социален фонд

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
Проект № BG051PO001-3.1.08-0010
«Ключ към качеството»

Европейски съюз

Резултати от социологическите изследвания на кандидат-студентите, работодателите, потребителите на научни продукти за оценката им на качеството на подготовката в СУ

Петя Кабакчиева и екип

Научно-приложна конференция
«Качество на управление във висшите училища»
7 – 8 ноември 2014 г., Боровец

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа
на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз
„Инвестира във вашето бъдеще!“

Дейност 3.2

“Анализ на мнението на потребителите на основните продукти и услуги, предлагани от СУ”

- **Екип:** професор Иванка Мавродиева, професор Цветан Давидков, доцент Калоян Харалампиев, доцент Петя Кабакчиева, Деян Петров, Кристиян Христов, Бистра Иванова, Милка Седова, Кристина Йовчева. Теренът с кандидат-студентите бе проведен с любезната помощ на инспекторите Невена Пазова и Боряна Захариева; въвеждането на резултатите от същото изследване - от студенти от специалност Социология под ръководството на асистент Антоанета Гетова.
- **Цел:** Оценка на очакванията, нагласите, вижданията на потребители на основни продукти и услуги на СУ - кандидат-студенти, работодатели, потребители на научни продукти, за качеството на подготовката в СУ, възможностите за реализация на завършилите СУ, с оглед оптимизация на качеството на управлението в СУ.

Проведени изследвания

- Подготвително изследване. Изследване на декани. Метод: Интервюта лице в лице. Доклад: професор Иванка Мавродиева
- Изследване на кандидат-студентите. Метод: анкетна карта, количествено изследване, събрани 2 736 анкетни карти. Доклад: доцент Петя Кабакчиева
- Изследване на работодатели. Метод: он лайн въпросник със затворени и отворени въпроси, отговорили 42 работодатели, 66% от частния сектор, 34 % от публичния. Доклад: професор Цветан Давидков и Деян Петров
- Изследване на потребители на научни продукти на СУ. Метод: интервюта лице в лице и он лайн въпросник. 10 интервюта и 3 попълнени он лайн въпросници. Доклад: Кристиян Христов

Работодатели

- Като цяло подготовката в СУ се оценява положително, той е посочван на първо място като предпочитан университет за набиране на кадри, работодателите биха препоръчали възпитаниците му на колеги
- Основните ориентири / препоръки на работодателите за развитие на университетското образование са: а) практико-приложна ориентираност на обучението; б) гъвкавост / адаптивност / съответствие (адекватност) на динамично променящите се нужди на бизнеса / пазара; в) актуалност / съвременност; иновативност; съизмеримост с най-новото и доброто.
- Разгърнатата картина / цялостна интегративна представа на работодателите за качествено университетско образование е представена в „РЕЧНИК“ НА КАЧЕСТВЕНОТО УНИВЕРСИТЕТСКО ОБРАЗОВАНИЕ. Съдържателните „акценти“ в този речник могат да се използват като ориентири при изграждане на стратегия и търсене на конкретни пътища за повишаване качеството на университетското образование.

Как оценявате следните качества на работещите във Вашата организация възпитаници на СУ?	Средна стойност на променливата	ранг	група
☺ Съвместно изпълнение на служебните задължения	3,95	1	I
☺ Дълбочина на теоретичните знания	3,77	2	
☺ Комуникативност	3,76	3	
☺ Работа в екип	3,65	4	II
☺ Творческо мислене, иновативност и гъвкавост	3,60	5	
☺ Умения за работа с новите ИКТ	3,54	6/7	
☺ Ерудиция и широка обща култура	3,54	6/7	
☺ Бърза адаптация към променени условия	3,53	8	
☺ Знания на чужди езици	3,32	9	III
☺ Справяне с конфликти	3,11	10	
☺ Инициативност и способност да взема управленски решения	2,95	11	IV
☺ Умения за практическо приложение на знанията	2,94	12	
☺ Приложимост на знанията в международен план	2,92	13	
☺ Умения за планиране и управление на проекти	2,71	14	

Когато наемате специалисти във Вашата организация, с какво се съобразявате при подбора? (моля, посочете до 3 отговора)	Абсолютен брой	% от анкетираните	ранг
⌚ Представяне на интервюто/на подбора за работа	34	83	1
⌚ Трудов опит/практикуване на професията	28	68	2
⌚ Специалността, която са завършили	27	66	3
⌚ Препоръки от хора, които познавате	22	54	4
⌚ Висшето училище, което са завършили	21	51	5
⌚ Външен вид/дрес код	11	27	6
⌚ Международен опит	6	15	7
⌚ Успехът	3	7	8/9
⌚ Друго (извънкласни дейности; информация от други работодатели; средно завършено училище; мотивацията и идеите за развитие)	3	7	8/9

ВРЪЗКИ МЕЖДУ РАБОТОДАТЕЛИ И СУ

- Работодателите отбелязват необходимост от подобряване на взаимоотношенията между СУ и организации от частния и публичния сектор. На практика в момента тази връзка е слаба или отсъства. Работодателите подчертават нуждата от проактивна позиция на университета, за да могат да се установят трайни и полезни за двете страни партньорства като се започне с предоставяне на повече информация и интензифициране на комуникацията. Информацията, от която в най-голяма степен имат нужда работодателите е по отношение на услугите, които университета може да им предложи в смисъла на иновации, научни продукти и възможности за квалификация и развиване на умения. Сред най-популярните форми на партньорства са: 1) Студентските стажове и практики; 2) Обмяната на know-how; 3) Договори за партньорства и 4) Периодичните срещи със студенти;

КАНДИДАТ-СТУДЕНТИ

- СУ се очертава преди всичко като **регионален - софийски университет** - кандидатстващите в него са преди всичко от София - това е важна хипотеза, която трябва да се провери още веднъж. Следват по значимост кандидат студенти от малки градове. Доминиращият типаж на кандидат-студентите в СУ е: зрелостници, предимно момичета, с успех над 5, завършили СОУ или профилирана гимназия, жители най-вече на София, с майка висшистка /на 72 на сто от кандидат-студентите/.
- Мотивацията за следване в СУ е устойчива и обвързана преди всичко с престижа на най-старото висше учебно училище у нас, както и с качеството на подготовката. Малко повече от половината кандидат-студенти при евентуален неуспех ще кандидатстват пак в избраната специалност - това показва "срастване" на СУ с определени специалности при избора - не просто СУ, но *точно тези специалности в СУ*. Това означава и **тежест на марката СУ** за определени специалности.

КАНДИДАТ-СТУДЕНТИ

- Най-популярните и търсени факултети са Юридическият, ФМИ и Медицинският, най-слабо популярните са Физически факултет, ИФ, Богословски, БФ. Икономическите специалности не са много на почит - Стопанско управление е посочено от 1,1 на сто, Икономика и финанси - 1%. Основният конкурент на СУ е УНСС, вероятно с икономическите специалности. Медицинска академия е на второ място и следва ТУ в София. Провинциалните университети със сходен профил не са сериозни съперници.
- Преобладават неформалните персонални канали за информиране над институционалните - 62 на сто от кандидат-студентите се информират от приятели, учещи в СУ; и он лайн източниците над конвенционалните като справочници и медии. Сайтът на СУ е посочен от 52 на сто от анкетираните.

За да се ориентирате по-добре в кой университет да следвате, каква информация Ви е най-необходима? (до 5 отговора)

За това как се кандидатства	55,7%
За предлаганите специалности	70,5%
За реализацията след дипломиране	67,8%
За таксите и разходите за обучение	35,2%
За преподавателите	19,9%
За материалната база	24,3%
За възможностите за студентска мобилност	12,7%
Международно признаване на дипломата	46,7%
За методите на обучение	27%
За възможностите за практики и стажове по специалността	41,2%
За стипендиите, които се предоставят	11,4%
За студентския живот	5,9%
За студентите, които учат там	3,4%
За това по какъв индивидуален план ще се развивам, докато следвам	7,9%
За студентските общежития	2,9%
Друга (моля, посочете каква)	0,4%
Нямам нужда от такава информация	0,5%

По време на следването си в СУ очаквам (до 5 отговора):

Нямам никакви конкретни очаквания	7%
Да получа сериозна теоретическа подготовка	50,2%
Образованието ми да има предимно практическа насока	41,6%
Да участвам в научноизследователска дейност	15,2%
Да открия интересни приятели	27,1%
Да се срещна с известни преподаватели	11,1%
Да се запозная с полезни хора, които да ме движат напред	43%
Да ми осигури добра професионална реализация след завършването	64,6 %
Да ми осигури добре платена работа	36,5%
Да ми даде добра основа за продължаване на образованието в чужбина	23,2%
Да разполагам с повече свободно време	5,8%
Да имам възможност да работя с успешни професионалисти	33,3%
Да получа достъп до ценна база с информационни ресурси	17,9%
Друго (<i>моля, посочете какво</i>)	0,8%

Европейски социален фонд

Европейски съюз

ПОТРЕБИТЕЛИ НА НАУЧНИ ПРОДУКТИ

- Доминиращият тип комуникация за установяване на работни взаимоотношения с бизнеса е неформалният, чрез персонални контакти;
- Недостатъчни стимули за пазарен подход сред академичния състав при преследване на определени образователни и финансови цели;
- Липса на устойчивост на дейностите по производство и предлагане на научната продукция на СУ. Те зависят от съответните научно-изследователски работни групи и конкретни личности, а не от централизирано звено в рамките на университетската администрация.

ОБЩИ ИЗВОДИ

- СУ е марка, обвързана с престиж и качество. И за работодателите и за кандидат-студентите той е посочен на първо място като най-предпочитан университет, на второ място и за двете групи е УНСС, който се очертава като най-сериозен конкурент.
- Най-силната страна е добрата теоретична подготовка, получавана в СУ, но има очаквания за по-голяма практическа насоченост на обучението.
- Каналите за връзка и информация са преди всичко неформални и персонални. Няма разработени сериозни стратегии за институционална комуникация с работодатели и потребители на научни продукти.

ПРЕПОРЪКИ

- Трябва да има по-голям фокус върху практическата приложимост на университетското образование, да се наблегне на курсове, формиращи практически умения като инициативност и способност за вземане на управленски решения; планиране и управление на проекти, как да се представям при интервю за работа и т.н.
- СУ може да популяризира още повече и направи максимално атрактивен сайта си, като качи на него желаната от студентите информация - освен за начина на кандидатстване и конкретните специалности, и за възможната и реална професионална реализация на студентите, признават ли се дипломите и в кои страни, какви са таксите и разходите за обучение. Рейтинговата система работи в момента в полза на СУ, така че тя трябва да се подкрепя от ръководството и също да се популяризира, добре е, че има линк към нея на сайта на СУ.
- От гл.т. на бъдеща по-активна комуникационно- информационна кампания трябва да се реши следната дилема - дали да се засилят връзките с тези училища, чиито възпитаници в по-голяма степен се ориентират към СУ - това означава софийски профилирани гимназии и СОУ; или да се търсят възможности за разширяване на обхвата чрез активизиране на контакти с ученици от областни градове и по-малки градове. Нашето мнение, че трябва да се засили връзката с провинцията, особено с по-малките градове. Добре е СУ да има и по-активно участие в изложенията на университетите. Физически факултет, ИФ, Богословски, БФ, а и Стопански факултет трябва да потърсят по-активни начини за популяризиране на специалностите си.

Послания на работодателите, които могат да се вградят в една интегративна представа за качествено университетско образование

⌚ Екипност	⌚ Лоялност	⌚ Широко скроени – любопитни изследователи
⌚ Комуникативност (междоличностни умения)	⌚ Вземане на решения	⌚ Обществено ангажирани
⌚ Стратегическа ориентация	⌚ Отговорност	⌚ Нагласи за доброволчество
⌚ Лидерски умения	⌚ Креативност, творчески подход	⌚ Точност, прецизност

ОЩЕ ПРЕПОРЪКИ

- СУ трябва да има клуб-Алумни, заемащ значимо място в сайта на университета. Факултетите трябва да изградят база данни с реализацията на студентите си - къде работят и осигурителен доход . Алумни мрежата на Университета ще е източник на допълнително влияние върху организациите, чиито мениджмънт и служители са завършили в СУ.
- Да се разработят сериозни стратегии за институционална комуникация с работодатели и потребители на научни продукти.
- Създаване на единен бизнес регистър на общоуниверситетско ниво, съдържащ информация за отделните фирми/организации/институции потребяващи определен научен продукт на СУ. Да се изясни какво се разбира под научен продукт.
- Обособяване на отделна структура, координираща на общоуниверситетско ниво комерсиалните партньорства с различни фирми, организации или институции, чийто функции са преценени спрямо общата организационна структура на СУ ?

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Проект № BG051PO001-3.1.08-0010
“Ключ към качеството”

Европейски съюз